

LES 35

1. Vertaal oefening

1	<p>εἰ δὲ ἐγνώκετε τί ἐστίν· ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους.</p> <p>Aantekeningen: ἐγνώκετε is ind.plusq.act. 2^e p.mv. van γινώσκω. κατεδικάσατε is ind.aor.act. 2^e p.mv. van καταδικάζω. Vertaling: indien maar jullie hadden geweten wat het is: barmhartigheid wil ik en niet offer, niet jullie veroordeelden onschuldigen. (Mt 12:7)</p>
2	<p>Ἀναστὰς δὲ πρωτὶ πρώτη σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, παρ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια.</p> <p>Aantekeningen: ἀναστὰς is part.aor.act.nom.mnl.ev. van ἀνίστημι. ἐφάνη is ind.aor.pss. 3^e p.ev. van φαίνω. ἐκβεβλήκει is ind.plusq.act. 3^e p.ev. van ἐκβάλλω. πρῶτη σαββάτου is <i>op de eerste van de week</i>. Vertaling: opstaande maar vroeg op eerste van de week is hij verschenen eerst aan Maria van Magdalena uit wie hij had geworpen zeven demonen. (Mc 16:9)</p>
3	<p>Ἐξ ἡμῶν ἐξήλθαν ἄλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἐξ ἡμῶν ἦσαν, μεμνήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν.</p> <p>Aantekeningen: ἐξήλθαν is ind.aor.act. 3^e p.mv. van ἐξέρχομαι. ἦσαν is ind.impf.act. 3^e p.mv. van εἰμί. μεμνήκεισαν is ind.plusq.act. 3^e p.mv. van μένω. φανερωθῶσιν is sub.aor.pss. 3^e p.mv. van φανερόω. Vertaling: uit ons gingen zij uit maar niet zij waren uit ons. Indien want uit ons zij waren, zij waren gebleven met ons, maar opdat zij openbaar zouden worden dat niet zij zijn allen uit ons. (1Jh 2:19)</p>
4	<p>κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων.</p> <p>Aantekeningen: ᾔδειν is ind.plusq.act. 1^e p.ev. van οἶδα. φανερωθῇ is sub.aor.pss. 3^e p.ev. van φανερόω. ἦλθον is ind.aor.act. 1^e p.ev. van ἔρχομαι. βαπτίζων is part.prs.act.nom.mnl.ev. van βαπτίζω. Vertaling: ook ik niet kende hem, maar opdat hij openbaar zou worden aan Israël daarom ik kwam, ik, met/in water dopende. (Jh 1:31)</p>
5	<p>Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑώρακει.</p> <p>Aantekeningen: ἦν is ind.impf.act. 3^e p.ev. van εἰμί. διετάξατο is ind.aor.med. 3^e p.ev. van διατάσσω. λαλῶν is part.prs.act.nom.mnl.ev. van λαλέω. ποιῆσαι is inf.aor.act. van ποιέω. ἑώρακει is ind.plusq.act. 3^e p.ev. van ὁράω. Vertaling: de tent van de getuigenis was bij de vaderen van ons in de woestijn zoals geboden heeft de Sprekende tot Mozes (te) maken haar volgens het model dat hij had gezien. (Hn 7:44)</p>

6	<p>ἐπὶ αὐτὸν δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ἧ ἐπεποιθεῖ καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν.</p> <p>Aantekeningen: ἐπελθὼν is part.aor.act.nom.mnl.ev. van ἐπέρχομαι. νικήσῃ is sub.aor.act. 3^e p.ev. van νικάω. αἴρει is ind.prs.act. 3^e p.ev. van αἴρω. ἧ is btrvnr.dat.vr.ev. van ὅς. ἐπεποιθεῖ is ind.plusq.act. 3^e p.ev. van πείθω. διαδίδωσιν is ind.prs.act. 3^e p.ev. van διαδίδωμι. Vertaling: wanneer maar een sterkere dan op hem afgekomen zijnde hij overwint hem, de wapenrusting van hem neemt hij op welke hij had vertrouwd en de buit van hem verdeelt hij. (Lc 11:22)</p>
7	<p>Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῶ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ᾔθελον.</p> <p>Aantekeningen: εἰώθει is ind.plusq.act. 3e p.ev. van εἴωθα. ἀπολύειν is inf.prs.act. van ἀπολύω. ᾔθελον is ind.impf.act. 3e p.mv. van θέλω. Vertaling: volgens maar (een) feest was gewoon de stadhouder vrij (te) laten één voor de menigte (een) gevangene die zij wilden. (Mt 27:15)</p>
8	<p>Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη· ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.</p> <p>Aantekeningen: ἔφη is ind.aor/impf.act. 3e p.ev. van φημί. ἀπολελύσθαι is inf.pf.pss. van ἀπολύω. ἐδύνατο is ind.impf.med. 3e p.ev. van δύναμαι. ἐπεκέκλητο is ind.plusq.med. 3^e p.ev. van ἐπικαλέω. Vertaling: Agrippas maar tegen Festus zei: vrijgelaten worden kon de mens deze indien niet hij zich had beroepen op (de) Caesar. (Hn 26:32)</p>
9	<p>καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν, τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.</p> <p>Aantekeningen: κατέβη is ind.aor.act. 3^e p.ev. van καταβαίνω. ἦλθον is ind.aor.act. 3^e p.mv. van ἔρχομαι. ἔπνευσαν is ind.aor.act. 3^e p.mv. van πνέω. προσέπεσαν is ind.aor.act. 3^e p.mv. van προσπίπτω. ἔπεσεν is ind.aor.act. 3^e p.ev. van πίπτω. τεθεμελίωτο is ind.plusq.pss. 3^e p.ev. van θεμελιόω. Vertaling: en kwam neer de regen en kwamen de stromen en waaiden de winden en vielen neer op dat huis, en niet het viel, het was gegrondvest want op de rots. (Mt 7:25)</p>
10	<p>πτωχὸς δὲ τις ὀνόματι Λάζαρος ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἰλκωμένος</p> <p>Aantekeningen: ἐβέβλητο is ind.plusq.pss. 3^e p.ev. van βάλλω. εἰλκωμένος is part.pf.pss.nom.mnl.ev. van ἐλκόω. Vertalingen: (een) arme een zekere met de naam Lazarus werd geworpen aan de poort van hem met zweren bedekt zijnde. (Lc 16:20)</p>

2. Vertaal oefening: Mc 12:41-13:10

41	Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά.
	Aantekening: καθίσας is part.aor.act.nom.mnl.ev. van καθίζω. ἐθεώρει is ind.impf.act. 3 ^e p.ev. van θεωρέω. βάλλει is ind.prs.act. 3 ^e p.ev. van βάλλω. ἔβαλλον is ind.impf.act. 3 ^e p.mv. van βάλλω. Vertaling: en gezeten tegenover de offerkist zag hij hoe de menigte werpt korpersgeld in de offerkist. En vele rijken wierpen veel (erin).
42	καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης.
	Aantekeningen: ἐλθοῦσα is part.aor.act.nom.vr.ev. van ἔρχομαι. μία is telwoord.nom.vr.ev. van εἷς. ἔβαλεν is ind.aor.act. 3 ^e p.ev. van βάλλω. Vertaling: en gekomen zijnde één weduwe arme wierp twee duiten (erin), wat is (een) penning.
43	καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχὴ πλείον πάντων ἔβαλεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον·
	Aantekeningen: προσκαλεσάμενος is part.aor.med.nom.mnl.ev. van προσκαλέομαι. πλείον is bnw.acc.onz.ev.comp van πολὺς. βαλλόντων is part.prs.act.gen.mnl.mv. van βάλλω. Vertaling: en tot zich geroepen hebbend de leerlingen van hem zei hij tot hen: amen zeg ik jullie dat deze arme weduwe meer dan alle wierp van de werpenden in de offerkist.
44	πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν ὅλον τὸν βίον αὐτῆς
	Aantekeningen: περισσεύοντος is part.prs.act.gen.onz.ev. van περισσεύω. ἔβαλον is ind.aor.act. 3 ^e p.mv. van βάλλω. Let op het verschil met het impf in vers 41! Het laatste heeft een dubbele λ. εἶχεν is ind.impf.act. 3 ^e p.ev. van ἔχω. Vertaling: allen want vanuit overvloed hebbend voor hen hebben geworpen. Zij maar uit het gebrek van haar alles wat zij had wierp zij, geheel het levensonderhoud van haar.
1	Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει αὐτῷ εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.
	Aantekeningen: ἐκπορευομένου is part.prs.med.gen.mnl.ev. van ἐκπορεύομαι. Vertaling: en naar buiten gaand van hem (toen hij naar buiten ging) uit de tempel zegt tot hem één van zijn leerlingen: meester, zie! hoedanige stenen en hoedanige gebouwen!

2	καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ.
	<p>Aantekeningen: βλέπεις is ind.prs.act. 2e p.ev. van βλέπω.</p> <p>ἀφεθῇ is sub.aor.pss. 3e p.ev. van ἀφίημι.</p> <p>καταλυθῇ is sub.aor.pss. 3^e p.ev. van καταλύω.</p> <p>Vertaling: en Jezus zei tot hem: zie je die grote gebouwen? Zeker niet zal worden gelaten hier steen op steen die zeker niet zal worden afgebroken.</p>
3	Καὶ καθημένον αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας·
	<p>Aantekeningen: καθημένον is part.prs.med.gen.mnl.ev. van κάθημαι.</p> <p>ἐπηρώτα is ind.impf.act. 3^e p.ev. van ἐπερωτάω.</p> <p>Vertaling: en zittend hij op de Olijfberg (terwijl hij op de berg zit) tegenover de tempel vroeg hem apart Petrus en Jakobus en Johannes en Andreas:</p>
4	εἰπὼν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα;
	<p>Aantekeningen: εἰπὼν is gbw.aor.act. 2^e p.ev. van λέγω.</p> <p>μέλλῃ is sub.prs.act. 3^e p.ev. van μέλλω.</p> <p>συντελεῖσθαι is inf.prs.pss. van συντελέω.</p> <p>Vertaling: zeg ons, wanneer dat zal zijn en wat het teken (is) wanneer zal dit geheel voltooid worden alles?</p>
5	ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς· βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ·
	<p>Aantekeningen: ἤρξατο is ind.aor.med. 3^e p.ev. van ἄρχω.</p> <p>βλέπετε is gbw.prs.act. 2^e p.mv. van βλέπω.</p> <p>πλανήσῃ is sub.aor.act. 3^e p.ev. van πλανάω.</p> <p>Vertaling: maar Jezus begon (te) zeggen tot hen: let op (dat) niet iemand jullie misleide.</p>
6	πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.
	<p>Aantekeningen: ἐλεύσονται is ind.fut.med. 3^e p.mv. van ἔρχομαι.</p> <p>λέγοντες is ind.prs.act.nom.mnl.mv. van λέγω.</p> <p>πλανήσουσιν is ind.fut.act. 3^e p.mv. van πλανάω.</p> <p>Vertaling: velen zullen komen onder de naam van mij zeggend dat: ik, ik ben (het), en velen zullen zij misleiden.</p>
7	ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὕτω τὸ τέλος.
	<p>Aantekeningen: ἀκούσητε is sub.aor.act. 2^e p.mv. van ἀκούω.</p> <p>θροεῖσθε is gbw.prs.pss. 2^e p.mv. van θροέω.</p> <p>δεῖ is ind.prs.act. 3^e p.ev. Het is een onpersoonlijke werkwoordsvorm in de betekenis <i>het is nodig, het moet</i>.</p> <p>γενέσθαι is inf.aor.med. van γίνομαι.</p> <p>Vertaling: wanneer dus jullie zullen horen oorlogen en geruchten van oorlogen: wordt niet verschrikt. Het moet geschieden, maar nog niet het einde (is het).</p>

8	ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοί· ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα.
	<p>Aantekeningen: ἐγερθήσεται is ind.fut.pss. 3^e p.ev. van ἐγείρω. ἔσονται is ind.fut.med. 3^e p.mv. van εἰμί. κατὰ τόπους betekent <i>op allerlei plaatsen</i>. ὠδίνων is een znw.gen.vr.mv. van ὠδίν, (<i>barens</i>)wee. Vertaling: want zal opstaan volk tegen volk en koninkrijk tegen koninkrijk, er zullen zijn aardbevingen op allerlei plaatsen, er zullen zijn hongersnoden. Begin van barensweeën (is) dit.</p>
9	Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
	<p>Aantekeningen: βλέπετε is gbw.prs.act. 2^e p.mv. van βλέπω. παραδώσουσιν is inf.fut.act. 3^e p.mv. van παραδίδωμι. δαρήσεσθε is ind.fut.pss. 2^e p.mv. van δέρω. σταθήσεσθε is ind.fut.pss. 2^e p.mv. van ἵστημι. Vertaling: maar let jullie op jezelf: zij zullen overleveren jullie aan bijeenkomsten en aan synagogen (jullie) zullen worden geseld en voor stadhouders en koningen zullen (jullie) worden geplaatst wegens mij tot (een) getuigenis voor hen.</p>
10	καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον.
	<p>Aantekeningen: κηρυχθῆναι is inf.aor.pss. van κηρύσσω. Vertaling: en tot alle volken eerst is het nodig (te) worden verkondigd het evangelie.</p>